

SASTAMALA GREGORIANA
15.7.2023 KLO 19.00
SASTAMALAN PYHÄN MARIAN KIRKKO

Riemuitse Wien!

Vokaaliyhtye Cantus Alaudae (FI)
johtaa Debra Gomez-Tapio

Kaisa Kelloniemi, sopraano
Anu Mattila, sopraano
Sanna Kola, mezzosopraano
Elina Aho-Kuusama, kontra-altto
Mats Lillhannus, tenori
Lauri Solin, baritoni
Pekka Alonen, basso

Tervetuloa elämysten matkalle Sastamala Gregorianaan! Konserteissamme voit matkata menneeseen ja kuulla menneisyyden äänen. Tämän vuoksi pyydämme, että esityksen aikana ei kuvata, nauhoiteta tai käytetä matkapuhelinta.

Welcome to experience the magic of Sastamala Gregoriana! In our concerts you can hear the echoes from the past. Therefore, we kindly ask you to switch off your mobile phone. Recording or photography during the concert is not allowed.

OHJELMA | PROGRAMME

Pacis amans

Orlando di Lasso (1532-1594)

Qui gerit Augusti

Jakobus Vaet (1529-1567)

Currite Felices

Jakobus Vaet

Correte Fiumi

Phillipe de Monte (1521-1603)

Si Ambulavero

Phillipe de Monte

väliaika | intermission 30 min

Officium defunctorum

Tomas Luis de Victoria (1548-1611)

ESITTELY | INTRODUCTION

Vastikään olemme saaneet seurata Englannin kuningas Charles III:n kruunajaisjuhlallisuuksia televisiosta. Tilaisuutta varten erityisesti tilattu tai valittu musiikki oli kruunajaisissa keskeisessä ja tärkeässä osassa. Kirkon ja valtion läheiset, toisiinsa kietoutuneet suhteet, jotka näimme näissäkin juhlallisuuksissa, nykypäivän Englannissa, olivat renessanssiaikana tavalliset joka puolella Euroopan kuningashoveissa.

Riemuitse Wien! -konsertissa kuullaan keisari Maximilian II:n ja hänen keisarinnansa Marian hovikapellimestareitten sävellyksiä 1500-luvun loppupuolelta. Hovikapellimestarin tärkein tehtävä tuona aikana oli säveltää, johtaa ja valmistaa kaikki valtiollisiin ja kirkollisiin hovin tilaisuuksiin tarvittava musiikki. Vaikka konsertin ensimmäinen säveltäjä Orlando di Lasso (1532–1594) ei ollut Maximilianin suora alainen, vaan työskenteli Maximilianin alaisen, Albrecht Itävaltalaisen hovissa, hän oli keisarille ilmeisen läheinen. Tämä näkyy niin siinä, että konsertin avausteos *Pacis amans* tilattiin juhlistamaan Maximilianin kruunausta Böömin kuninkaaksi, kuin siinä, että Maximilian aateloi di Lasson vuonna 1570.

Jacobus Vaet (1564–1567) palveli Maximilian II:ta jo tämän ollessa arkkiherttua. Kun Maximilian sitten kruunattiin keisariksi, siirtyi Vaet hänen mukanaan Prahasta Wieniin ja työskenteli keisarihovin kapellimestarina. Vaet oli erityisen lojaali keisariperheelle ja tuotti paljon musiikkia sen kunniaksi ja käyttöön. *Qui Gerit Augusti* vertaa Maximiliania keisari Augustukseen ja *Currite felices* syntyi Maximilianin poikien kunniaksi heidän lähtiessään täyttämään kuninkaallisia velvollisuuksia äitinsä kotimaahan Espanjaan.

Vaet kuitenkin kohtasi ennenaikaisen kuoleman ja hovikapellimestarin toimeen nousi Philippe de Monte. Hänkin oli Di Lasson ja Vaetin tapaan ranskalaisflaamilaisen koulukunnan kasvatti. 1500-luku olikin alankomaalaisten säveltäjien kulta-aikaa Euroopan hoveissa ja kirkoissa.

Phillipe de Monte (1568–1603) oli tuottelias säveltäjä ja aikanaan yhtä kuuluisa kuin di Lasso ja Palestrina. Hänen erityisalaansa olivat hengelliset ja maalliset madrigaalit, joista Si ambulavero ja Correte fiumi ovat hyviä esimerkkejä. Konsertin jälkipuoliskon ainoa säveltäjänimi on espanjalainen Tomás Luis de Victoria (1548–1611). Toisin kuin useimmat kollegansa, Victoria pysyi pääasiassa kotimaassaan. Lyhyen jakson hän kuitenkin opiskeli Roomassa, tiettävästi Palestrinan oppilaana. Victoria oli syvästi uskonnollinen ja sävelsikin ainoastaan kirkkomusiikkia. Hänet myös vihittiin papiksi.

Keisarinna Maria, jolle hänen synnyinmaansa Espanja oli aina läheinen, oli Victorian suojelija. Elämänsä loppupuolella, leskeksi jäätyään, keisarinna Maria vetäytyikin kotimaahansa Descalzas Reales -luostariin. Siellä Tomás Luis de Victoria toimi hänen kappalaisenaan. Kun keisarinna Maria vuonna 1603 kuoli, Victoria sävelsi tämän konsertin päättävän, mestarillisen 6-äänisen sielunmessun hänen muistokseen.

ESIINTYJÄT | MUSICIANS

Turkulaiset ja tamperelaiset vanhan musiikin laulajat ovat tehneet yhteisiä kantaattikonsertteja vuodesta 2016 tutustuakseen toisiinsa, laajentaakseen repertuaariaan ja löytääkseen uusia esiintymismahdollisuuksia. Ja erityisesti saadakseen tehdä korkeatasoista musiikkia hyvässä seurassa. Yhtye toimii osana Tampereen vanhan musiikin ystävät ry:tä.

Cantus Alaudaen ohjelmiston nykypainotus on renessanssin ja varhaisen barokin ohjelmistossa, erityisesti vähän esitetyissä renessanssimessuissa.

Laulaja-harpisti-yhtyejohtaja *Debra Gomez-Tapio* on yhdysvaltalaisyntyinen vanhan musiikin spesialisti, joka rikastaa suomalaista musiikkielämää omaleimaisilla yhtyeillään, kuoroillaan ja laajalla repertuaarin tuntemuksellaan. Hänen tavaramerkkinsä ovat huolella suunnitellut, eri teemojen ympärille rakennetut konserttikokonaisuudet.

Sopraano *Anu Mattila* on monitaitoinen muusikko. Hän on suosittu oratoriosolisti, Vokaaliyhtye Lumouksen ykkössopraano ja lauluyhtye Pisanan johtaja. Päätyönään hän on Sastamalan seurakunnan kanttori ja kuoronjohtaja sekä paikallisen musiikkielämän moottori, joka ei pelkää tehdä tutkimusmatkoja kevyenkään musiikin puolelle.

Sopraano *Kaisa Kelloniemi* on koulutukseltaan sekä laulun- että kieltenopettaja. Hän vetää suosittua yksityistä laulukoulua Tampereen keskustassa ja toteuttaa vanhan musiikin rakkauttaan Lumous- ja Passion Ensemble -lauluyhtyeissä. Hän on myös lukuisten oratorioesitysten solisti ja Tampereen Oopperan kuoron luottosopraano.

Sanna Kola on mezzosopraano, laulopedagogi ja kuoronjohtaja, joka vaikuttaa Turun seudulla omassa Ääniräätäli-laulustudiossaan. Hän esiintyy sekä solistina että yhtyelaulajana erityisesti vanhan musiikin projekteissa ja omassa Ophelia-luottuudessaan, joka julkaisee ahkerasti tallenteita YouTube-kanavallaan.

Kontra-altto **Elina Aho-Kuusama** on vanhalle musiikille sydämensä menettänyt laulava organisaattori, jonka harvinaista kontra-alttoääntä voi kuulla Vokaaliyhtye Lumouksen ja Vokaaliyhtye Cantus Alaudaen konserteissa ja erilaisten kirkkomusiikkiprojektien solistiensembleissa.

Mats Lillhannus on turkulainen tenori, joka hurautti vanhaan musiikkiin jo lukioikäisenä ja on siitä lähtien ahkerasti esittänyt musiikkia keskiajasta barokkiin. Ehkä lähimpänä sydäntä on renessanssiajan moniääninen vokaalimusiikki ja viime vuosina erityisesti italialainen madrigaalitaide.

Baritoni **Lauri Solin** on laulava puutarhuri, joka esiintyy sekä solistina, yhtyelaulajana että ammattikuorolaulajana. Vanhan musiikin yhtyeissä hän soittaa myös erilaisia luuttuja.

Pekka Alonen on raumalaistaustainen basso, joka on viime vuosina työskennellyt niin oopperan kuin myös vanhan musiikin parissa – voimallisimmin sydän sykkii barokin ajan vokaalimusiikille. Hän tekee toistuvasti harharetkiä myös kevyen musiikin maailmaan.

LAULUJEN TEKSTIT | TEXTS OF THE SONGS

Pacis amans

Sinä rauhaa rakastava

Sinä rauhaa rakastava ja Jumalaa palvova uskon lamppu,
Maximilianus, mahtava kuningas ja Itävallan kunnia,
sinussa hyve on syntynyt täydellisenä, säätäköön Taivaan kuningas,
että kerran vielä pidät kädessäsi keisarin valtikkaa.

Iloitkoon nyt onnekas Böömi kuninkuudestasi,
sinusta, joka asetut oikean uskon puolelle,
ja puolustat pyhän uskon jumalallisia lakeja,
suokoon Jumala sinulle lukuisia elinpäiviä.

Qui gerit Augusti diademata

Joka soi Augustuksen kruunun

Joka siivekkäänä soi Caesar Augustuksen kruunun sinulle,
hän osoitti auliisti suosiotaan valtikallesi, oi kuningas!
Hän iskee auki levitetyillä siivillään onnekkaan ihmisen puolesta,
ja lupaa hallituskaudellesi kaikkea menestystä.

Currite Felices

Rientäkää, te onnelliset

Rientäkää, te onnelliset,
jotka olette nyt jumalten varjelemina
lähdössä matkalle Espanjaan,
sinä Rudolf, itävaltalaisesta suvun uusi kunnia, sekä sinä,
Ernest, joka väärin ajattelet alistuneesi veljellesi:

Sillä tähdet antavat teille onnekkaat enteet
sekä suovat hyvän elämän ja onnellisen kohtalon.
Ja väsyttäen jumalat jatkuvilla rukouksillaan ja uhrilupauksillaan
Onnetar – kuulkaa! – vartioi askeleitanne.
Voidakseen erottaa valittunsa maailmassa nouseva aurinko
peittää lopulta alleen tasapuolisesti kaikki, jotka hengittävät.
Todellakin, nuo auringon kasvot, täynnä elävää voimaa,
ovat teidän ruumiittenne jumalallinen kuva,
jotka ovat tuskin kuolevaiset, ja antavat meille selkeän
osoituksen Herakleen sukulinjasta.
Niinpä mene ja voimistu jumalten varmassa suojassa,
kumpikin mahtavan isänne ylistämänä ja rakastamana,
ja kun pitkän vanhuuden jälkeen inhottava maa ottaa teidät huomaansa,
antakoon Jumala teidän asua taivaallisissa asunnoissa.

Si Ambulavero Jos vaellan, psalmi 138:7-8 (Vulgatan, psalmi 137:7-8, mukaan)

Jos vaellan ahdistusten keskellä,
sinä, Jumala, herätät minut eloon, ja vihollisteni vihan ylle
ojennat kätesi, ja voimallasi pelastat minut.
Herra antaa minulle takaisin osani.
Herra, iäti kestää sinun armosi,
älä hylkää kättesi töitä!
kännökset Ville Vuolanto

Correte Fiumi

Juoskaa, virrat, kohti korkeita lähteitänne!
Aallot, tyyntykää tuulessa!
Kuuset ja pyökkit, mieltykää meren syvyyteen!
Ja te kosteat kalat, rakastakaa alppien vuorijonoa!

Älä kanno kasvoillasi sielukkaita mietteitä ja toiveita rakkaudesta.
Jäinen talvi, hehku tulisena, ja aurinko - laske sinne mistä nousitkin.

Asiat eivät ole ei ole niinkuin ennen, nyt kun purkautui minua sitonut solmu, jonka olisi kuulunut pitää kuolemaan saakka.

Kuka on saanut tämän aikaan? Kuinka voi olla sellaista, mitä ei ole?
Oi murheiden maa! Ja kuitenkin tiedän olevani tasapainossa.

Käännös Kaisa Kelloniemi

REQUIEM

Lectio

Olen väsynyt elämään. Minä päästän valitukseni valloilleen. Olen katkera ja puhun tuskani julki. Jumala, älä tuomitse minua syylliseksi!

Kerro minulle, miksi käyt oikeutta minua vastaan.

Mitä sinä siitä hyödyt, että sorrat minua, että hyljeksit omien kättesi luomusta ja annat menestyksen valaista jumalattomien tiet?

Onko sinulla samanlaiset silmät kuin meillä, näetkö sinä samalla tavoin kuin ihminen näkee?

Ovatko sinun päiväsi vähät kuin ihmisen päivät, hupenevatko sinun vuotesi niin kuin ihmisen vuodet?

Sinä tutkit tarkoin minun rikkomukseni ja otat selvää, mitä syntejä olen ehkä tehnyt, vaikka hyvin tiedät, että en ole syyllinen, ja tiedät, ettei sinun käsistäsi pelasta mikään.

Introitus

Herra, anna heille ikuinen rauha
ja ikuinen valo loistakoon heille.

Sinua, Jumala, me ylistämme Siionissa,

Me täytämme lupaukset, jotka annoimme sinulle, sillä sinä kuulet rukouksen. Sinun luoksesi kaikki ihmiset tulevat.

Kyrie

Herra, armahda.
Kristus, armahda.
Herra, armahda.

Gradual

Herra, anna heille ikuinen rauha
ja ikuinen valo loistakoon heille.

Herra, anna heille ikuinen rauha ja ikuinen valo loistakoon heille. Oikeamielinen pysyy ikuisessa muistossa. Eihän pelkää pahoja viestejä.

Offertorium

Herra Jeesus Kristus, Kunnian kuningas,
vapauta kaikkien poisnukkuneiden uskollisten sielut helvetin tuskista ja pohjattomasta syvyydestä: pelasta heidet leijonien kidasta, jottei kadotus heitä niele, jotta he eivät pimeyteen putoa, vaan salli pyhän Mikaelin, lipunkantajan, johdattaa heidät valkeuteen, kuten muinoin Abrahamille ja hänen jälkeläisilleen lupasit.

Hostias

Sinulle, Herra, me tuomme uhrilahjamme ja rukouksemme: ota ne vastaan niiden sielujen puolesta, joita tänään muistelemme. Salli heille, Herra, pääsy kuolemasta elämään, kuten muinoin Abrahamille ja hänen jälkeläisilleen lupasit.

Sanctus

Pyhä, pyhä, pyhä, Herra Jumala, kaikkivaltias. Täydet ovat taivaat ja maa sinun kunniaasi. Hoosianna korkeuksissa. Kiitetty olkoon Hän, joka tulee Herran nimeen. Hoosianna korkeuksissa.

Agnus Dei

Jumalan Karitsa, joka pois otat maailman synnin: anna heille rauha. Jumalan Karitsa, joka pois otat maailman synnin: anna heille rauha. Jumalan Karitsa, joka pois otat maailman synnin: anna heille iankaikkinen rauha.

Communio

Herra, suo ikuisen valon loistaa heille pyhiesi kanssa iankaikkisesti, sillä Sinä olet armollinen.

Herra, anna heille ikuinen rauha ja ikuinen valo loistakoon heille pyhiesi kanssa iankaikkisesti, sillä Sinä olet armollinen.

Motetti: Versa est in luctum

Murhetta soi minun harppuni, minun huiluni itkun ääniä.

Päästä jo irti! Minun elämäni on häipyvä henkäys.

Absolutio: Libera me

Vapauta minut, Herra, ikuisesta kuolemasta tuona kauhistuttavan päivänä, kun taivas ja maa järkkyvät, kun sinä olet tuleva tuomitsemaan maailman tulella. Pelko ja vapina ovat ottaneet minut syleilynsä, ja pelkään suuresti tuomiota ja tulevaa vihaa, kun taivas ja maa järkkyvät.

Voi sitä päivää, sitä vihan, ahdingon katkeraa päivää, kun sinä olet tuleva tuomitsemaan maailman tulella.

Herra, anna heille ikuinen rauha ja ikuinen valo loistakoon heille.

Herra armahda.

Kristus, armahda.

Herra armahda.

Pukstaavi, SUOMALAISEN KIRJAN MUSEO

Festivaalin konserttilippua näyttämällä pääset Suomalaisen kirjan museo
Pukstaaviin ja Sastamalan seudun museoon puoleen hintaan!
Tarjous voimassa 13.-16.7.2023.

www.pukstaavi.fi